

Hyvinvointikertomuksen raportointi

Raision kaupunki | Arja Iho, sosiaali- ja terveystieteiden keskus,
24. 1. 2021

raision

Hyvinvointikertomuksen raportointi

Raportissa tarkastellaan viimeisten, saatavissa olevien indikaattorien avulla kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta keskeisiä lukuja. Lasten ja nuorten tiedot ovat 4. ja 5. luokan oppilaille, 8. ja 9. luokan oppilaille, lukion 1. ja 2. luokan oppilaille ja ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. luokan oppilaille toteutetusta kouluterveyskyselystä, joka toteutetaan joka toinen vuosi. Kyselyyn vastaavat kaikki Suomessa koulua käyvät em. luokkien oppilaat. Tässä raportissa tarkastellaan vuosien 2017 ja 2019 tuloksia.

Muut indikaattorit ovat Sotkanetin indikaattoripankista (tilastotiedot, hyvinvoinnin edistämisen TEA-viisari). Esittelyssä verrataan muutosta edellisestä mittauskerrasta vuoteen 2019 mikä on viimeinen käytettävissä oleva tietojen päivitysajankohta. Kaikkien indikaattorien osalta päivitystä ei ole tapahtunut edellisen vuosiraportin jälkeen.

Vertailukunniksi on valittu lähikunnat Kaarina, Lieto Naantali ja Turku, Nokia Tampereen kehyskuntana, Varsinais-Suomi ja koko maa.

Yhtenä isona hyvinvointia uhkaavaksi tekijäksi eri tilastojen ja palveluiden järjestäjien näkökulmasta on noussut päihde-, peli- ja mielenterveysongelmien lisääntyminen ja vaikeutumisen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kuntajohdossa pistemäärä on laskenut vuodesta 2017 jyrkästi ja on v. 2019 vertailun heikoin.

Vuoden aikana laadittiin ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma vuosille 2021 ja 2022 monialaisessa työryhmässä. Suunnitelma hyväksyttiin sivistys- ja sosiaali- ja terveystalokunnissa, kaupunginhallituksessa ja valtuustossa vuoden 2020 lopussa ja 2021 alussa. Suunnitelman punaisena lankana on suojaavien tekijöiden vahvistaminen ja varhaisen tunnistamisen ja matalan kynnyksen hoitomahdollisuuksien parantaminen. Keskeisinä toimenpiteinä on varhaiskasvatuksesta toisen asteen opintojen loppuun ulottuva päihde- ja pelikasvatus, tunne- ja turvataitojen opettaminen, sovitteluun perustuva ristiriitojen ratkaiseminen, erityisnuorten kohtaamisen parantaminen, puheeksioton ja Mini-intervention lisääminen sekä ryhmätoiminnot.

Talous

Valtionosuus nettokustannuksista oli vuonna 2019 sama kuin vuonna 2018, 20,7 %.

Asukaskohtaiset verotulot ovat Kaarinan, Naantalien ja koko maan keskiarvon jälkeen korkeimmat v. 2019.

Sosiaali- ja terveystoimen asukaskohtaiset nettomenot nousivat samoin kuin vertailukunnissa ja –alueilla vuodesta 2018 vuoteen 2019 ja olivat Turun, Varsinais-Suomen ja koko maan jälkeen korkeimmat. Sosiaalitoimen asukaskohtaiset nettokustannukset kasvoivat niin ikään vertailukunnissa ja –alueilla ja olivat Turun, Varsinais-Suomen ja koko maan jälkeen korkeimmat.

Väestö

Demografinen huoltoennuste on heikentynyt, mutta on edelleen v. 2019 vertailukuntien toiseksi paras Turun jälkeen ja parempi kuin Varsinais-Suomessa tai koko maassa keskimäärin.

Lapsiperheiden osuus väestöstä on vähentynyt hitaasti, mutta yhden huoltajan perheiden osuus perheistä on vähentynyt jyrkästi. Yhden hengen asuntokuntien osuus asuntokunnista kasvaa ja on Turun, Varsinais-Suomen ja koko maan keskiarvon jälkeen korkein.

0-15-vuotiaiden määrä on laskenut hitaasti niin kuin muillakin vertailualueilla paitsi Kaarinassa, jossa se on pysynyt ennallaan.

75-vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on noussut niin kuin kaikilla vertailualueilla. Raisiossa se on Naantalin ja Varsinais-Suomen keskiarvon jälkeen korkein.

Työllisten osuus väestöstä on kolmanneksi korkein Kaarinan ja Liedon jälkeen.

Koulutustasomittain on parantunut, mutta on edelleen vertailun alhaisin. Alhainen koulutustaso ei näy asukaskohtaisten tulojen alhaisuutena, mutta sillä on muita, välillisiä vaikutuksia hyvinvointiin. Ihmiset, jotka ovat vailla ammatillista koulutusta tai on perustason ammatillinen koulutus, on usein heikompi terveyden lukutaito ja he tekevät useammin huonompia valintoja elämäntavoissaan ts. he liikkuvat vähemmän, syövät epäterveellisempää ruokaa ja käyttävät päihteitä ja nikotiinituotteita enemmän. Tutkimusten mukaan erityisesti äidin koulutustaso korreloi lapsen koulutustason kanssa ts. mitä korkeammin koulutettu äiti sitä todennäköisempää on, että myös lapsi kouluttautuu.

Lapset ja nuoret ja lapsiperheet

Varhaiskasvatus

1-2-vuotiaiden osallistuminen kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen suhteessa saman ikäiseen väestöön on kasvanut vuodesta 2018 vuoteen 2019 ja on vertailukuntien kolmanneksi korkein Kaarinan ja Naantalin jälkeen. 3-5-vuotiaiden kohdalla osuus on aavistuksen verran laskenut, mutta on myös kolmanneksi korkein Kaarinan ja Naantalin jälkeen.

Perusopetus ja lukio

Peruskoulun hyvinvoinnin edistämisen TEA-viisarin pistemäärä on vertailualueiden kolmanneksi paras Liedon ja Nokian jälkeen.

Lukion hyvinvoinnin edistämisen TEA-viisarin pistemäärä on laskenut vähän, mutta on edelleen toiseksi korkein Naantalin jälkeen.

Elämänlaatu ja osallisuus

Kouluterveyskyselyn tulokset ovat samat kuin vuosi sitten esitettyssä vuosiraportissa:

Tyytyväisyys elämään on laskenut sekä ala- että yläkoululaisilla ja on vertailutietojen heikoin alakoulussa ja toiseksi heikoin yläkoulussa.

Koulustressi on lisääntynyt voimakkaasti sekä alakoululaisilla että yläkoululaisilla.

Sekä ala- että yläkoululaisten kokema viikoittainen kiusaaminen on lisääntynyt.

Yläkoululaiset kokevat aiempaa enemmän yksinäisyyttä ja sitä, että heillä ei ole yhtään läheistä ystävää. Yläkoululaiset myös kokevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi aiempaa useammin ja huonommaksi kuin vertailukuntien yläkoululaiset.

Päihteiden käyttö on edelleen suurta nuorten keskuudessa samoin kuin asenteet kannabista kohtaan ovat muuttuneet myönteisemmiksi.

Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista ja saada tukea ja apua hyvinvointiin on parantunut sekä alakoulussa ja yläkoulussa huomattavasti ja on vertailukuntiin nähden hyvä tai paras.

Alakoululaisten kokemus siitä, että opettaja on kiinnostunut mitä oppilaalle kuuluu, on parantunut ja on vertailukunnista toiseksi paras.

Yläkoululaisten kokemus omista vaikutusmahdollisuuksistaan koulussa on niin ikään parantunut.

Ylipainoisten yläkoululaisten osuus on vähentynyt merkittävästi edellisestä tutkimuskerrasta, mutta samalla myös niiden nuorten määrä on lisääntynyt, jotka eivät syö koululounasta päivittäin.

Yläkoululaisista hengästyttävää liikuntaa korkeintaan tunnin viikossa harrastavien osuus on jonkin verran kasvanut.

Työ ja opiskelu

Alakoululaisilla on vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa ja kirjoittamisessa aiempaa enemmän ja vertailukunnista eniten. Kysymysten tarkempi tarkastelu osoittaa, että vaikeudet keskittyvät lukemiseen ja kirjoittamiseen.

Yläkoululaisilla on vaikeuksia oppimistaidoissa aiempaa enemmän ja eniten kaikista vertailukunnista ja -alueista.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon neuvolakäynnit / 1000 0-7-vuotiasta lasta on vertailukuntien ja alueiden korkein ja kouluterveydenhuollon käynnit/1000 7-18-vuotiasta lasta on toiseksi korkein. Erikoissairaanhoidon lastenpsykiatrian avohoitokäynnit/1000 0-12-vuotiasta lasta ovat vertailukuntiin nähden alhaiset. Psykiatrian hoitopäivät/1000 0-16-vuotiasta kohden puolestaan korkeimmat, vaikka määrä on jonkin verran laskenut.

Lapset, joista tehty lastensuojeluilmoitus, lastensuojeluilmoitusten kokonaismäärä, lastensuojelun avohuollon asiakkuudet ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä ovat kaikki kasvussa ja vertailukuntien korkeimpia. Indikaattori on vuodelta 2018, mutta vuoden 2019 toteutuma osoittaa saman suuntaista kehitystä kuin edellisenä vuotena.

Nuoret ja nuoret aikuiset

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Koulutuksen ulkopuolelle jää 17-24-vuotiaista raisiolaisista useampi kuin vertailukunnissa ja – alueilla, mutta osuus on aavistuksen laskenut vuonna 2019, mutta on vertailun korkein. Nuorisotyöttömien, 18-24-vuotiaiden, osuus on laskenut hieman vuonna 2019 ja on vertailun keskivaiheilla.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18-24-vuotiaiden osuus on vertailukuntien ja – alueiden korkein, mutta on laskenut vuonna 2019 ja on maan keskiarvon tasolla.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

0-12-vuotiaiden erikoissairaanhoidon avohoidon käynnit lastenpsykiatrialla ovat laskeneet jyrkästi vuodesta 2018.

Psykiatrian laitoshoitopäivät 0-16-vuotiailla/1000 vastaavan ikäistä kohti laskenut vähän vuodesta 2018, mutta on edelleen vertailun toiseksi korkein koko maan keskiarvoon verrattuna.

Nuorisopsykiatrian avohoitokäynnit 13-17-vuotiailla ovat laskeneet vuonna 2019 ja ovat vertailussa keskiarvon alapuolella.

Työikäiset

Elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saavien 25-64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on vertailun toiseksi alhaisin, vaikkakin on noussut jyrkästi vuodesta 2016 vuoteen 2018.

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus 25-64-vuotiaista on laskenut ja on vertailukuntien ja –alueiden toiseksi korkein Turun jälkeen. Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25-64-vuotiaiden osuus on edelleen vuonna 2019 vertailun korkein, vaikka onkin laskenut.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on noussut vuonna 2019 ja on edelleen vertailun korkein.

Työttömyys lisääntyi v. 2020 alle 25-vuotiailla, yli 50-vuotiailla ja yli vuoden työttömänä olleilla.

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuki nousi 2020 vuoden 2019 tasosta.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lääkärikäyntien määrä 15-49-vuotiailla ja 50-64-vuotiailla / 1000 vastaavan ikäistä kohti on vertailun kolmanneksi korkein vuonna 2019. Vastaavasti 65-vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisistä on laskenut hieman ja on vertailualueiden keskitasolla.

Psykiatrian avohoitokäynnit yli 18-vuotiailla//1000 vastaavan ikäistä kohti ovat laskeneet vuodesta vuonna 2019 ja ovat vertailukuntien ja –alueiden alimmalla tasolla Naantalin kanssa.

Ikäihmiset

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saavien 65-vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä pysyi samana v. 2019 ja osuus on vertailukuntien keskitasolla.

Toimeentulotukea saavien 65-vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on vertailukuntien ja –alueiden korkein ja on noussut vuonna 2019.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Omaishoidon tuen 75-vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on vertailukuntien ja –alueiden toiseksi alin.

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75-vuotta täyttäneiden osuus on vertailun keskitasolla. Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksessa ei Raisiossa ole vuosiin enää ollut 75-vuotta täyttäneitä. Osa vertailukunnista on seurannut Raision esimerkkiä, eivät kuitenkaan kaikki.

Kaikki ikäryhmät, hyvinvointi

Elämänlaatu ja osallisuus

Ikävakioitu mielenterveysindeksi on vertailualueiden keskitasolla ja korkeampi kuin koko maassa keskimäärin.

Äänestysaktiivisuus on vertailukuntien ja –alueiden alhaisin (kuntavaalit) .

Kunnan pientuloisuusaste on vertailukunnista toiseksi alhaisin, mutta huomattavasti parempi kuin Varsianis-Suomessa ja koko maassa.

Gini-kerroin (käytettävissä olevat tulot) osoittaa tulojaon olevan Raisiossa vertailun kolmanneksi tasaisinta.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleissa henkeen ja terveyteen kohdistuneissa rikoksissa /1000 asukasta Raisio on keskitasolla, mutta tilanne on parantunut vuonna 2019. Rattijuopumustapauksissa Raisio on korkeimmalla sijalla, mutta määrässä on tapahtunut laskua. Raision korkeat rattijuopumusmäärät selittynevät Raision sijainnilla liikenteen solmukohdassa.

Poliisin tietoon tulleiden huumausainerikosten määrä / 1000 asukasta on noussut ja on vertailun keskitasolla v. 2019.

Asunnottomien yksinäisten määrä / 1000 asukasta on kasvanut vuodesta 2016 vuoteen 2017 kolminkertaiseksi ja on vertailun toiseksi korkein.

Sosiaali- ja terveystalvelut

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit / 1000 asukasta ovat vähentyneet, mutta ovat edelleen vertailukuntien ja –alueiden keskitasolla. Hammaslääkäripalveluja yksityissektorilla käyttäneiden osuus on vertailukuntien – ja alueiden toiseksi korkein koko maan keskiarvon jälkeen.